Evropski parlament
2019-2024

Odbor za ribištvo

2023/2049(INI)

27.6.2023

OSNUTEK POROČILA

o izvajanju uredbe o skupni ureditvi trgov (SUT) za ribištvo in ribogojstvo – Uredbe (EU) št. 1379/2013
(2023/2049(INI))

Odbor za ribištvo

Poročevalka: Izaskun Bilbao Barandica

VSEBINA

Stran

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV 3

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....5

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

V skladu s členom 48 Uredbe (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do 31. decembra 2022 poročati o rezultatih uporabe te uredbe.

Komisija je poročilo sprejela 21. februarja 2023, odbor PECH pa se je odločil, da bo pripravil poročilo o izvajanju omenjene uredbe.

Sedanja uredba o SUT je bila sprejeta v svežnju za revizijo uredbe o skupni ribiški politiki leta 2013. Z revizijo leta 2013 so bile uvedene nekatere bistvene spremembe delovanja skupne ureditve trgov za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture. Okrepila se je zlasti vloga organizacij proizvajalcev pri upravljanju trga, medtem ko je bilo več ukrepov posredovanja na trgu, kot je ukrep trajnega umika ribiških proizvodov iz prehrane ljudi ali njihovega uničenja, opuščenih. Organizacije proizvajalcev imajo pomembno vlogo tudi v zvezi s pravili o konkurenci, saj so lahko le organizacije proizvajalcev, priznane na podlagi uredbe o SUT, izvzete iz teh pravil in imajo dostop do posebnih sredstev EU za svoje ukrepe upravljanja trga.

Uredba o SUT je pomemben del sklopa pravil, ki predstavljajo pravila skupne ribiške politike ter je namenjen predvsem zagotavljanju dobro upravljanega in delujočega trga za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture. Pomembno prispeva k zagotavljanju konkurenčnosti, stabilnosti trgov, preglednosti in raznolike oskrbe potrošnikov s hrano iz vodnega življa.

Stališče poročevalke

Poročevalka pozdravlja napredek, dosežen pri izvajanju pravil o SUT, vendar meni, da bi si bilo treba bolj prizadevati za obveščanje potrošnikov, izboljšanje označevanja, preglednost trga ter povečanje sledljivosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture.

Poročevalka ugotavlja, da je v več poročilih, tudi v poročilu Komisije o izvajanju pravil o SUT, navedeno, da se ta pravila ne uporabljajo usklajeno. Zato meni, da si morajo Komisija in države članice močneje prizadevati za boljše in bolj usklajeno izvajanje uredbe o SUT. Bolj usklajeno izvajanje je pomembno za zaupanje potrošnikov v živila iz vodnega življa, ki se dajejo na enotni trg, ter enake konkurenčne pogoje za ribiče in gojitelje vodnih organizmov iz EU.

Poročevalka pozdravlja namero, da se predstavi predlog okvirne zakonodaje o trajnostnih prehranskih sistemih, s katero bi potrošnikom zagotovili večjo preglednost in več informacij. Zagotoviti bi bilo treba, da ta okvirna zakonodaja ne ustvarja dodatnega upravnega bremena in da je usklajena s pogojem glede trajnostnosti, določenim v drugih zakonodajnih aktih EU.

Poročevalka pozdravlja izid pogajanj o reviziji uredbe o nadzoru ribištva, zlasti pravil za okrepitev določb o sledljivosti vseh ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, saj bo to pomembno prispevalo k zagotavljanju informacij o sledljivosti evropskim potrošnikom. Komisija mora v zvezi s tem predlagati nadaljnje ukrepe, s katerimi bi zagotovila, da bodo imeli končni potrošniki te informacije na voljo na preprost in dostopen način.

Evropska komisija je vzpostavila Evropsko opazovalnico trgov za proizvode iz ribištva in akvakulture (EUMOFA), ki je orodje za zbiranje tržnih informacij v zvezi s sektorjem ribištva in akvakulture v Evropski uniji. Cilj opazovalnice je povečati preglednost in učinkovitost trgov, analizirati dinamiko trgov v EU ter podpirati poslovne odločitve in oblikovanje politik. Omogoča neposredno spremljanje količin, vrednosti in cen ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture od prve prodaje do prodaje na drobno, vključno z uvozom in izvozom. Zbirajo se podatki iz držav EU, Islandije, Norveške, Združenega kraljestva in institucij EU, ki se dnevno posodabljajo.

Poročevalka meni, da bi morale države članice s tem orodjem tudi nadalje izboljšati podatke, zbrane v okviru tega instrumenta, saj omogoča analizo trga, zlasti kadar se pojavijo drastične spremembe kot med krizo zaradi covida-19, da bi aktivirali protikrizna orodja in možnosti za stabiliziranje trga.

EU se odločno zavzema proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, za dodaten napredek v zvezi s tem pa so potrebni nadaljnji ukrepi. Zelo pomembno je, da se s prizadevanji proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu izboljšata sledljivost in preglednost v dobavni verigi sektorja živil iz vodnega življa.

Organizacije proizvajalcev imajo v sedanji uredbi o SUT močnejšo vlogo, zato je pomembno, da se priznajo organizacije, ki že obstajajo v državah članicah in opravljajo podobne naloge kot organizacije proizvajalcev. S pravili o SUT se želi zagotoviti, da bo upravljanje trga preprosto, zlasti za ribiče in gojitelje vodnih organizmov, ne pa izsiliti strukturne spremembe zastopniških organizacij in dobavne verige samo zato, da bi ustrezale skupni opredelitvi EU.

Poročevalka zato meni, da bi morala Komisija prisluhniti številnim pozivom Evropskega parlamenta, naj se merila za priznanje organizacij proizvajalcev preoblikujejo tako, da bodo bolje prilagojena vsem različnim organizacijam v državah članicah, ki v veliki meri opravljajo naloge v okviru ciljev organizacije proizvajalcev. Primera takih organizacij, ki bi jih bilo treba priznati, sta *cofradías* in *prud'homie de pêche*.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju uredbe o skupni ureditvi trgov (SUT) za ribištvo in ribogojstvo – Uredbe (EU) št. 1379/2013
(2023/2049(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000[1] (uredba o SUT) ter njenega izvajanja,

– ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 21. februarja 2023 z naslovom Izvajanje Uredbe (EU) št. 1379/2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva (COM(2023)0101),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020)0381),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem[2],

– ob upoštevanju izida pogajanj o uredbi o nadzoru ribištva,

– ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in priloge 3 k temu sklepu,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A9-0000/2022),

A. ker je v svoji resoluciji o strategiji „od vil do vilic“ poudaril, da so tudi pri proizvodih, uvoženih iz tretjih držav, bistveni dobri mehanizmi sledljivosti, ki si jih želijo tudi potrošniki, ko zahtevajo informacije o tem, kje, kdaj, kako in katere vrste so bile ulovljene oziroma se gojijo, saj se tako zagotovita varnost hrane in preglednost za potrošnike, se ukrepa proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter pomaga pri uresničevanju ciljev zelenega dogovora in ciljev trajnostnega razvoja;

B. ker začasni dogovor med Parlamentom in Svetom o revidirani uredbi o nadzoru ribištva vsebuje pomembne izboljšave pravil o sledljivosti vseh ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture; ker se bodo ta pravila izvajala v prehodnem obdobju, ki bo daljše od želenega, in sicer dve leti za sveže in zamrznjene proizvode ter pet let za predelane proizvode, in bodo zagotavljala, da bodo potrošniki prejeli točne informacije; ker bo izboljšano označevanje orodje za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter bo prispevalo k zagotavljanju lojalne konkurence;

[1] UL L 354, 28.12.2013, str. 1.
[2] UL C 184, 5.5.2022, str. 2.

Uvod

1. želi spomniti, da je skupna ureditev trgov (SUT) poleg ohranitvenih in finančnih ukrepov sestavni del skupne ribiške politike ter je ključna za doseganje njihovih ciljev;

2. poudarja, da se je z revizijo uredbe o SUT iz leta 2013 dosegla preusmeritev z nekaterih vrst posredovanja k pristopu, ki je bolj usmerjen v dolgoročni trg, pri čemer je poudarek na razvoju in inovacijah v sektorju;

Poklicne organizacije

3. meni, da so organizacije proizvajalcev steber sektorja ribištva in akvakulture, saj podpirajo vsakodnevno upravljanje skupne ribiške politike in omogočajo njeno kolektivno izvajanje na ravni proizvajalcev;

4. meni, da imajo organizacije proizvajalcev ključno vlogo pri prispevanju k doseganju ciljev skupne ribiške politike, zato jih je treba bolj podpreti; ugotavlja, da je treba storiti več za spodbujanje ustanavljanja, konsolidacije in financiranja organizacij proizvajalcev po vsej EU, zlasti v državah članicah, kjer je primarna proizvodnja večinoma še vedno razdrobljena (akvakultura, mali ribolov); meni, da je močna prisotnost organizacij proizvajalcev ključna za povečanje blaginje obalnih skupnosti in okrepitev položaja ribičev v dobavni verigi;

5. ugotavlja, da so ukrepi ustrezno delujočih organizacij proizvajalcev na splošno uspešni, a opaža, da še vedno ni organizacij proizvajalcev, ki bi združevale zlasti male ribiče in gojitelje vodnih organizmov; ugotavlja tudi, da so trenutno delujoče organizacije proizvajalcev proizvodov iz akvakulture še posebno uspešne pri svojih promocijskih in komunikacijskih dejavnostih;

6. meni, da v državah članicah zdaj obstajajo organizacije, ki opravljajo naloge in funkcije v pristojnosti organizacij proizvajalcev, vendar jih na podlagi uredbe o SUT ni mogoče šteti za organizacije proizvajalcev;

7. ugotavlja, da je kriza zaradi covida-19 povzročila nenadno zaprtje večine prodajnih mest s svežimi ribiškimi proizvodi in proizvodi iz akvakulture, zato je bilo primerno, da se ponovno uvede možnost uporabe mehanizmov pomoči za skladiščenje in da se vanje vključi tudi organizacije proizvajalcev proizvodov iz akvakulture;

Skupni tržni standardi

8. želi spomniti, da številni od tržnih standardov, vključenih v uredbo o SUT iz leta 2013, izvirajo iz osemdesetih in devetdesetih let prejšnjega stoletja; ugotavlja, da so bili ti standardi glede na oceno Komisije na splošno ustrezni in učinkoviti ter so ustvarjali dodano vrednost;

9. poudarja, da so bile v oceni Komisije in med posvetovanji, povezani z oceno, opredeljene možnosti za poenostavitev, racionalizacijo in posodobitev standardov; ugotavlja, da je ocena pokazala tudi, da je raven nadzora, ki ga nacionalni organi izvajajo za zagotavljanje skladnosti s standardi, razmeroma nizka;

10. poudarja, da je Komisija v svoji oceni ugotovila pomanjkljivosti obstoječega okvira v

smislu njegove zmožnosti doseganja ciljev uredbe o SUT;

Informacije za potrošnike

11. se strinja, da morajo potrošniki, da bi skupna ureditev trgov v celoti dosegla svoje cilje, prek trženjskih in izobraževalnih kampanj prejeti informacije o pomenu uživanja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, številu vrst, ki so na voljo, in pomenu razumevanja informacij, navedenih na oznakah; meni, da bi bilo treba potrošnikom, da bi se lahko ozaveščeno odločali, zagotoviti jasne in celovite informacije o proizvodih, ki se prodajajo na trgu EU, in da bi morale te informacije ne glede na poreklo proizvodov izpolnjevati enaka pravila;

12. zagovarja stališče, da so za zagotavljanje skladnosti z veljavnimi pravili skupne ribiške politike potrebni ukrepi glede sledljivosti in z njo povezane preglednosti; meni, da se lahko s temi ukrepi, če so podprti z ustreznim sistemom označevanja, zagotavlja, da so informacije, ki jih prejmejo potrošniki, verodostojne in zanesljive; poudarja, da je tak sistem označevanja ključen za boj proti goljufijam s hrano, vključno z napačnim označevanjem, ter nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;

13. je seznanjen, da so Komisiji med njenimi posvetovanji sodelujoči poročali, da zahteve glede obveznih informacij za potrošnike v nekaterih državah članicah niso bile izpolnjene; ugotavlja, da naj bi bilo izvajanje po vsej EU neenotno, kar je še posebej pomembno v nekaterih segmentih, kot so prodajalne rib in obrati javne prehrane; opozarja, da se mora z označevanjem zagotoviti natančen opis ribiških in neribiških proizvodov, zlasti kadar se omenjajo nadomestni proizvodi, saj se v mnogih primerih uporabljajo slike, na podlagi katerih potrošniki mislijo, da so nekateri proizvodi ribiški proizvodi, čeprav niso;

Pravila o konkurenci

14. želi spomniti, da je mogoče organizacije proizvajalcev izvzeti iz uporabe pravil o konkurenci, da bi te organizacije dosegle svoje cilje, in sicer pod nekaterimi pogoji, med drugim tem, da njihove dejavnosti ne povzročajo drobljenja trgov ter ne izključujejo in ne preprečujejo konkurence;

15. ugotavlja, da je to izvzetje bistveno za omogočanje nekaterih praks, ki jih uporabljajo organizacije proizvajalcev, kot je nadzor, ki se z namenom stabilizacije trgov in cen, izpolnjevanja zahtev glede ohranjanja in preprečevanja nastajanja živilskih odpadkov izvaja nad količinami, ki jih člani organizacij proizvajalcev dajo na trg; ugotavlja, da v skladu s sedanjimi merili za organizacije proizvajalcev nepriznani kolektivni organi proizvajalcev (npr. zadruge, *cofradías*) do izvzetja niso upravičeni;

Tržne informacije

16. želi spomniti, da opazovalnica EUMOFA gospodarskim subjektom iz ribiškega sektorja zagotavlja tržne informacije za boljše razumevanje tržnih trendov; je seznanjen, da sta od aprila 2013 na voljo namensko spletišče in podatkovna zbirka, ki v celoti delujeta od začetka veljavnosti revidirane uredbe o SUT ter ki z izboljšanjem dostopa do tržnih informacij in podatkov podpirata raziskovalne organe, deležnike in širšo javnost;

17. ugotavlja, da se je opazovalnica EUMOFA uporabila za sprožitev kriznih ukrepov za

spopadanje s posledicami pandemije covida-19;

Zaključki

18. pozdravlja napredek, dosežen pri izvajanju pravil o SUT; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev ustrezne obveščenosti potrošnikov, izboljšanje označevanja, povečanje preglednosti trga ter povečanje sledljivosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture;

19. meni, da si morajo Komisija in države članice močneje prizadevati za bolj usklajeno izvajanje uredbe o SUT, ki bi lahko prispevalo k vzpostavitvi zaupanja potrošnikov v živilske proizvode iz vodnega življa, ki se dajejo na enotni trg;

20. pozdravlja namero Komisije, da predstavi predlog zakonodajnega okvira za trajnostne prehranske sisteme, s katerim naj bi se povečala preglednost in potrošnikom zagotovilo več informacij; poudarja, da je treba zagotoviti, da ta zakonodajni okvir ne bo ustvarjal dodatnega upravnega bremena in da bo usklajen s pogojem glede trajnostnosti, določenim v zakonodaji EU;

21. pozdravlja izid pogajanj o reviziji uredbe o nadzoru ribištva, zlasti pravil za okrepitev določb o sledljivosti vseh ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture; meni, da bodo te informacije o sledljivosti zelo pomembne za evropske potrošnike; poziva Komisijo, naj predlaga nadaljnje ukrepe, s katerimi bi se zagotovilo, da bodo imeli končni potrošniki te informacije na voljo na preprost in dostopen način;

22. meni, da bi morale države članice opazovalnico EUMOFA bolj izkoristiti za nadaljnje izboljšanje podatkov, zbranih v okviru tega instrumenta; meni, da bi se lahko opazovalnica EUMOFA bolj uporabljala za analizo trga, zlasti ob drastičnih spremembah, kot so se pojavile med krizo zaradi covida-19, da bi aktivirali protikrizna orodja in možnosti za stabiliziranje trga;

23. je prepričan, da je izboljšanje sledljivosti in preglednosti v dobavni verigi sektorja živil iz vodnega življa ključno za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;

24. ponovno poziva, naj se merila za priznanje organizacij proizvajalcev preoblikujejo tako, da bodo bolje zaobjela vse različne organizacije v državah članicah, ki opravljajo naloge, za katere so večinoma pristojne organizacije proizvajalcev; v zvezi s tem izpostavlja organizacije, kot so *cofradías* in *prud'homies de pêche*;

°

° °

25. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.